პროლეტარეებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

1975
შაბათი
20
სექტემბერი
№ 221
(16347)
ფასი
2 კაპ.
1975

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ— ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 თებერვლიდან

ცოდნის წყარო

ულრესად მნიშვნელოვანი და საპატიო მოვალეობა აკისრია საზოგადოება „ცოდნას“. მისი მთავარი მიზნები და ამოცანებია მშრომელთა მასებში ფართო პროპაგანდის გზით ხელი შეუწყოს ჩვენი პარტიის პროგრამის განხორციელებას, კომუნიზმის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის შექმნას, კომუნისტური საზოგადოებრივი ურთიერთობის ჩამოყალიბებას, ახალი ადამიანის აღზრდას.

ჩვენს ქვეყანაში ამ კეთილშობილურ ამოცანებს სამ მილიონამდე ლექტორი ემსახურება. მარტო საქართველოს სსრ საზოგადოება „ცოდნა“ 38.943 წევრს აერთიანებს. მათ შორის არიან მეცნიერები, კულტურის მუშაკები, პედაგოგები, ექიმები, ჩვენი სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგის სპეციალისტები, წარმოების მოწინავენი, ნოვატორები. ამ საზოგადოების პირველადი ორგანიზაციები, სახალხო უნივერსიტეტები, რომლებიც ადგილებზე მოღვაწეობენ, იდეოლოგიური მუშაობის დიდმნიშვნელოვანი რგოლები გახდნენ, წარსულის მავნე გადმონაშთების, ჩვენს რესპუბლიკაში წლების მანძილზე გამეფებული ანტიპოდური მოვლენების დაძლევის საიმედო საშუალებად გადაიქცნენ. და, რა თქმა უნდა, ახეთ მუშაობას ხელს უწყობს ის, რომ საზოგადოება „ცოდნის“ ლექტორებს ათეულ-ათასობით მსმენელი ჰყავთ. მათი ლექციები უაღრესად მასობრივია, სატყუნად რომ ვთქვათ, „ცოდნის“ აუდიტორია მთელი ქვეყანაა. უთუოდ საგულისხმო ფაქტი ის, რომ საქართველოს სსრ საზოგადოება „ცოდნის“ ხაზით წელს 190 ათასზე მეტი ლექცია, მოხსენება, სხვადასხვა ფორმის საუბრები, შეხვედრები გაიმართა.

საზოგადოების საქმიანობა დამოდგენილია უაღრესად მრავალფეროვანი და საპასუხისმგებლოა. მისი ორგანიზაციების მუშაობის ყურადღების ცენტრშია კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა ხელისწიფოს საშინაო და საგარეო პოლიტიკის, პარტიის XXIV ყრილობის, ცენტრალური კომიტეტის პლენუმების გადაწყვეტილებათა, პარტიისადმი, საბჭოთა ხალხისადმი ცენტრალური კომიტეტის მიმართვის, სოციალისტური შეჯიბრების შესახებ მიღებულ დადგენილებათა განმარტება. ცხადია ლექციათა დიდი ნაწილი საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ პრობლემას ეძღვნება. „ცოდნის“ ლექტორები ცდილობენ დაეხმარონ ჩვენი სოფლისა და ქალაქის მშრომელებს პარტიის XXV ყრილობის ღირსეულად შეხვედრისათვის, პოლიტიკური და შრომითი აქტივობის შემდგომი განვითარებისათვის.

უკანასკნელ ხანს ჩვენში პროპაგანდისტული საქმიანობის შინაარსი და ფორმები სულ უფრო მდიდრდება. პრაქტიკაში უფრო მეტად ინერგება ლექტორიუმები. სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციები, „მეცნიერების დღეები“, „ნოვატორთა დღეები“, აგრეთვე მახებთან ხელმძღვანელი მუშაკებისა და ცალკეულ გამორჩენილ მეცნიერთა შეხვედრის ისეთი ფორმები, როგორიც არის „მინისტრის დღე“, „ლექტორის დღე“.

რა თქმა უნდა, ყოველივე ეს ხელს უწყობს ეკონომიური, მეცნიერული, ტექნიკური ცოდნის გავრცელებას, მშრომელთა შემოქმედებითი პოტენციალის, საერთო განათლების ამაღლებას, ინტელექტუალური აზროვნების გაფართოებას. ასეთ მოღვაწეობაში მნიშვნელოვან წარმატებებს აღწევენ თბილისის, ქუთაისის, რუსთავის, ტყიბულის, ზუგდიდის, მახარაძის, გორის ქალაქებისა და რაიონების პირველადი ორგანიზაციები. მოწონებას იმსახურებს ოჯალთის კულტურის სახალხო უნივერსიტეტის, ვლადათის სახალხო აკადემიის, ხოხუმის, რუსთავის, ჭიათურის ტექნიკური პროგრამების სახალხო უნივერსიტეტების მუშაობა. მაგრამ წარმატებათა საერთო ფონზე მკრთალად გამოიყურება საზოგადოება „ცოდნის“ ბოლნისის, ლაგოდეხის, ახალქალაქის, ყაზბეგის პირველადი ორგანიზაციების საქმიანობა. აქ ზოგჯერ დაბალია ლექციების დონე, არის მათი გადადების შემთხვევები, და, სამწუხაროდ, მიწერის ფაქტებიც.

ცხადია, ყოველი ლექტორი ხათვის თანამედროვე საბჭოთა ადამიანებს აუდიტორიასთან შეხვედრა უაღრესად საპასუხისმგებლო საქმეა, ამიტომ ყოველი ლექციის დროს უნდა ვითვალისწინებდეთ აუდიტორიის ხასიათს, შემადგენლობას, მსმენელთა მოთხოვნებს. ლექტორი მუდამ უნდა იყოს მომზადებული, ღრმად ერკვეოდეს იმ თემის ძირეულ საკითხებში, რაზეც კითხულობს, იყოს განათლებული, მკვირტყველი, მიმზიდველი ძოხუთბოლუდავია ის, რომ წარმატებებს აღწევენ ის ლექტორები, რომლებიც ორგანულად უკავშირდებენ თეორიულ დებულებებს კოლექტივთა შრომითს საქმიანობას. ერთი სიტყვით, ახლანდელ პირობებში მნიშვნელოვანია უფრო მიზანდასახული გავხადოთ კომუნისტური იდეალების, ჩვენი მშენებლობის კონკრეტული ამოცანების პროპაგანდა.

კომუნისტური პარტია უპირველეს მნიშვნელობას ანიჭებს საბჭოთა ადამიანების მაღალი პოლიტიკური და ზნეობრივი სულისკვეთებით აღზრდას. მასების ფინანსურ ლექტორის გამოსვლა აქტიურად უნდა შეუწყოს ხელი ამ თვისებების განმტკიცებას, კომუნისტური რწმენის, ყოველი მშრომელისათვის მოკაკაკეობრივი პასუხისმგებლობის ჩანერგვას.

და სწორედ ასეთი მაღალი გრძნობის ჩანერგვისათვის სამოღვაწეოდ უნდა წარმართონ მუშაობა „ცოდნის“ ლექტორებმა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის XVIII პლენუმის გადაწყვეტილებათა ფართო განმარტებისა და შესწავლისათვის. მათ თავიანთი ხაუბრებით, ლექციებით, მოხსენებებით, აღმზრდელობითი საქმიანობით ხელი უნდა შეუწყონ მეცხოველეობაში ჩვენი რესპუბლიკის ჩამორჩენის დაძლევას, მის აღმავლობას, ამ უდიდესი მნიშვნელობის ამოცანების წარმატებით გადაწყვეტას. ეს მათი უაღრესად საპატიო მოვალეობაა.

ახეა ყოველთვის: მსმენელები ლექტორებისაგან ელიან როგორც ჩვენი ქვეყნის, იმე უცხოთის ამბების ყოველმხრივ, კვალიფიციურ ანალიზს. და ეს კეთილი მოლოდინი მათ ყოველთვის უნდა გაუმართლდეს, კარგი ლექტორის ნაამბობი, რა თქმა უნდა, დაეხმარება ჩვენს ადამიანებს სწორედ გაიგონ და შეაფასონ მოვლენები, რაც განსაკუთრებით აუცილებელია საერთაშორისო ასპარეზზე მწვავე იდეოლოგიური ბრძოლის ვითარებაში. მოვალეობისადმი შემოქმედებითი მიდგომა, ერუდიცია, მარქსისტ-ლენინური პოზიციებიდან ფაქტების განზოგადების უნარი უნდა ახასიათებდეს ცოდნის ნამდვილ პროპაგანდისტს. მხოლოდ მაშინ ექნება მას აუდიტორიის ნდობა, პატივისცემა, ადამიანების, მსმენელების სიყვარული, მშრომელთა მიერ ყოველთვის უდიდესი გულისყურით მოსმენის სიამოვნება.

უდავოდ ცხადია ის, რომ საზოგადოება „ცოდნის“ ყველა რგოლმა ხახელმძღვანელოდ უნდა გაიხადოს ბელორუსიის პარტიული ორგანიზაციის შესახებ ხკკპ ცენტრალური კომიტეტის ამასწინანდელი დადგენილების მითითებანი. ერთი სიტყვით, ხაქმე ის არის, რომ საზოგადოება „ცოდნის“ ხელში არსებული იდეოლოგიური მუშაობის ყველა საშუალება გამოყენებულ უნდა იქნას მშრომელთა ცხოვრებისეული გამოცდილების შეჯამებისათვის, იდეურ-თეორიული ცოდნის დონის ამაღლებისათვის. ადგილობრივი პარტიული კომიტეტები მუდამ დაინტერესებული უნდა იყონ საზოგადოება „ცოდნის“ პირველადი ორგანიზაციების საქმიანობით.

უეჭველია საზოგადოება „ცოდნის“ ლექტორები, მისი ყველა წევრი თავიანთი ენერგიული, აქტიური მონაწილეობით ცოდნის პროპაგანდისათვის დიდი ზრუნვით ყველაფერს გააკეთებენ იმისათვის, რომ ფართოდ გავრცელდეს მასებში პოლიტიკური და მეცნიერული ცოდნა, მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანონ კომუნიზმის მშენებლობათა აღზრდის საქმეში. პარტიის XXV ყრილობის ღირსეულად შეხვედრისათვის ბრძოლაში.

ბათუმის მანქანათსამშენებლო ქარხნის მექანიკურ ნაკეთობაში წარმატებით მუშაობენ პროგრამული მართვის ჩარხებზე. მათი მუშაობა ბევრად არის დამოკიდებული იმაზე, თუ როგორ მართავენ ჩარხებს.

ამ საქმეს საუკეთესოდ ასრულებს ახალგაზრ. პროგრამისტი კომკავშირელი ხარატი ვახტანგ გეგეჭკორი. აქ მას გამოადგა საშუალო სკოლაში შეძენილი ცოდნა. მან სწრაფად შეისწავლა რიგული ჩარხები, მათი მუშაობის ტექნოლოგია, რაც შეეხება ბ. შრომისმოყვარეობას, იგი მას არ აკლია. და აი ამუშავდნენ პროგრამული მართვის ნახარატო ჩარ ხები.

ცვლაში ერთნახევარ ნორმას ასრულებს პრ გრამისტი ხარატი ვახტანგ გეგეჭკორი.

ხარათუს: მოწინავე პროგრამისტი ხარატი ბათუმის მანქანათსამშენებლო ქარხნის კომკავშირელი ვახტანგ გეგეჭკორი პროგრამული მართვის ჩარხებზე მუშაობის დროს.

ნ. ანასტასიევის ფოტო (სპეცფოტოქრონიკა).

ყოველი დღე — დამკვრელური!

ეკონომია, მოგება

თბილისი. ტყავსაგალანტერეიო ფაბრიკის კოლექტივმა ერთსულოვნად დაუჭირა მხარი თბილისის ფოლად-თუჯსამსხმელო ქარხნის მეკოთეთა ბრიგადის თაოსნობას, რომელიც ითვალისწინებს მუშაობის ხარისხობრივი მაჩვენებლების გაუმჯობესებას. დროა ყველამ იცოდეს, რომ გეგმა უნდა სრულდებოდეს ყველა მაჩვენებლის მიხედვით, თუ გეგმა შესასრულე და დიდი გადახარჯვები დაუშვი, ასეთ მუშაობას არავითარი ფასი არა აქვს.

ჩვენს წარმოებას მუშაობის ცუდი ხარისხობრივი მაჩვენებლები როდი აქვს. პროდუქციის რეალიზაციის დავალება 105,4 პროცენტით შეესრულეთ, საერთო პროდუქციის გამოშვების 16 ათასი მანეთით გადავაჭარბეთ. პროდუქციის მთელი მატება მიღებულია შრომის ნაყოფიერების გადიდების გზით. თვითღირებულების შემცირებით 139 ათასი მანეთი ეკონომია მივიღეთ, ზეგეგმიმა მოგებამ 128 ათასი მანეთი შეადგინა. მიღწეული ზღვარი არ არის. მუშაობის ხარისხობრივი გაუმჯობესების რეზერვები ფაბრიკაში ჯერ კიდევ არის, ამიტომ თვითეულ უბანზე, ხაამჭრობაში ფართოდ გავშალეთ შეჯიბრება ტექნიკურ-ეკონომიური მაჩვენებლების გასუმჯობესებლად, სკკპ XXV ყრილობის ისტორიულ გადაწყვეტილებათა შესრულებლად. ეს ნიშნავს, ეკონომია ყველა ადამიანისგან, ეს ნიშნავს, ეკონომია ყველა ადამიანისგან, ეს ნიშნავს, ეკონომია ყველა ადამიანისგან.

ბ. ნ. კოსიგინი ესაუბრა ლიბიის არაბთა რესპუბლიკის დელეგაციას

19 სექტემბერს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრმა, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ა. ნ. კოსიგინმა კრემლში მიიღო არაბთა სოციალისტური კავშირის მდივანი საერთაშორისო ურთიერთობის დარგში ამბედ შაპათი, რომელიც მეთაურობს ლიბიის არაბთა რესპუბლიკის დელეგაციას აზია-აფრიკის ქვეყნების ხალხთა სოლიდარობის ორგანიზაციის საბჭოს XII სესიაზე.

ა. შაპათემ ა. ნ. კოსიგინს გადასცა ლიბიის პრემიერ-მინისტრის ა. ჯელუდის სალამი.

საუბრის დროს შეეხნენ სსრ კავშირისა და ლიბიის მეგობრული ურთიერთობისა და თანამშრომლობის განმტკიცების მთელ რიგ საკითხებს, მოეწყო აზრთა გაზიარება ახლო აღმოსავლეთში მდგომარეობაზე ამ მოვლენებთან დაკავშირებით, რომლებიც ამ რაიონში მოხდა უკანასკნელ ხანს. ხაზგასმით აღინიშნა, რომ სტაბილური შეიდობიანი მოწესრიგება შეუძლებელია ახლო აღმოსავლეთის ყველა ხალხის, მათ შორის პალესტინელი ხალხის ინტერესებისა და კანონიერ უფლებათა გათვალისწინებლად და გამოითქვა მტკიცე გადაწყვეტილება ხელი შეუწყონ ამ მიზნის მიღწევას.

(საკდესი).

გრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა

ხაქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსის ლ. ზ. დავითაშვილის ხალხთა მეგობრობის ორდენით დაჯილდოების შესახებ

მეცნიერების განვითარებასა და მეცნიერული კადრების მომზადებაში დამსახურებისათვის დაჯილდოდეს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი ლეო ზოიზ-ძე დავითაშვილი ხალხთა მეგობრობის ორდენით.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე
ნ. პოდგორნი.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი
მ. ბიორკაძე.

მოსკოვი, კრემლი. 1975 წლის 19 სექტემბერი.

„სალუტ-4:“ 4200 შემოვლა დედამიწის გარშემო

ფრუნზის მართვის ცენტრი, 19 სექტემბერი. (საკდესი). ავტომატური რეჟიმით განაგრძობს ფრენას სამეცნიერო სადგური „სალუტ-4“, რომელიც შარშან 26 დეკემბერს გაიყვანეს დედამიწისირგვლივ ორბიტაზე.

დღეს 15 საათისათვის მოსკოვის დროით სადგურმა 4.200-ჯერ შემოუარა დედამიწას.

ახლად შემუშავებული შეესებული პროგრამის მიხედვით შესრულდა ასტროფიზიკური კვლევა-ძიებანი. ანალოგიურ ტელესკოპ-სპექტრომეტრის „ეოტის“ დახმარებით მიმდინარეობდა მარტორქის თანავარსკვლავედში რენტგენული გამოსხივების ძლიერ წყაროზე დაკვირვება. ტელესკოპ-სპექტრომეტრის ყველა სამუშაო დიაპაზონში აღრიცხულია ზუსტი სიგნალები.

ეძღვნება ქალის საერთაშორისო წელს

კრემლში სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრის, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეთა — ბრიგადა — ბრიგადის, მეკვანეს — მეკვანეს ეჯიბრება. ყველას ერთსულოვანი გადაწყვეტილებაა ნაცვლად 70.000 ტონისა სახელმწიფოს მიეცემოთ 80.000 ტონა უურძენი. შეჯიბრებაში გამარჯვებულთათვის დაწესდა გარდამავალი დროშება, ვიმპელები, ფასიანი ხაჩუქრები, აგრეთვე სხვა წამახალისებელი ღონისძიებანი.

ყოველივე ამან კარგი ნაყოფი გამოიღო, ყურძნის დამზადების ეტაპს დიდი გადამეტებით უსრულდა, ნაცვლად 70.000 ტონისა სახელმწიფოს მარანში მიტანილია 77.310 ტონა ყურძენი. აქედან 55.758 ხაზოგადოებრივმა მეურნეობებმა ჩაბარეს, დანარჩენი კი ხაკარმიდამო ვენახებიდან დამზადდა.

ხოფელ შრომის ხაბჭოთა მეურნეობამ ნაცვლად 6.500 ტონისა ხახელმწიფოს 7.180 ტონა ყურძენი მიჰყიდა, ჩუმლაყის კოლმეურნეობამ ნაცვლად 4.340 ტონისა — 6.215 ტონა, გურჯაანის ხაბჭოთა მეურნეობამ ნაცვლად 5.500 ტონისა — 5.723 ტონა, ველისციხის კოლმეურნეობამ ნაცვლად 3.970 ტონისა — 5.350 ტონა, კარდენახის ხაბჭოთა მეურნეობამ ნაცვლად 3.700 ტონისა — 4.086 ტონა, არაშენდის კოლმეურნეობამ ნაცვლად 1.100 ტონისა — 2.160 ტონა და სხვ.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს რაიონის მოსახლეობის პატრიოტული თაოსნობა, რომლებმაც ხაკარმიდამო ვენახებში მოკრეფილი ყურძენი თითქმის მთლიანად ხახელმწიფოს მიჰყიდეს. არც ხახელმწიფო დარჩენილა ვალში — წლევანდელ მაღალშაქრიან ყურძენში, ანაზღაურების ხახით, დიდძალ თანხებს აძლევენ მშრომელებს. გურჯაანის მეურნეობის მუშამ ნ. ქეტიაშვილმა ხახელმწიფოს 7 ტონა და 745 კილოგრამი ყურძენი მიჰყიდა, მისმა თანახოფელელმა შ. ბიბილაშვილმა — 10 ტონა და 761 კილოგრამი, ველისციხის პროფტექნიკუმის ოსტატმა ე. აგულაშვილმა — 9 ტონა და 200 კილოგრამი, ქანდრელმა კოლმეურნემ დ. ნაცვლიშვილმა — 11 ტონა, გურჯაანელმა ხ. ქაჩლიშვილმა — 8 ტონა და 380 კილოგრამი. ასეთი პატრიოტი მშრომელი რაიონში მეტია, მათ ჯერ-ჯერობით 21.637 ტონა ყურძენი მიჰყიდეს ხახელმწიფოს.

რაიონში რთველი დასასრულს უახლოვდება, მალე ვალდებულებასაც შეასრულებთ, ხახელმწიფოს მივუყიდით არა ნაკლებ 80.000 ტონა ყურძენს.

ჩვენი წარმატება რესპუბლიკის მევენახეთა ვალდებულების შესრულების საქმეში დიდმნიშვნელოვანია, მაგრამ ყველა რაიონმა თავისი პატრიოტული ვალი პირნათლად თუ არ მოიხადა, მაშინ რესპუბლიკაში 425 ათასი ტონა ყურძნის დამზადება ხათუო იქნება.

ჩვენო ზესტაფონელო თანამოსაძმეთა! თქვენს რაიონს, ისე როგორც ჩვენსას, რესპუბლიკაში ყურძნის დამზადების გეგმის შესრულების საქმეში ერთ-ერთი წამყვანი ადგილი უჭირავს. ახლა, სწორედ ახლა წყდება ყურძნის დამზადების გეგმის შესრულების ბედი. ჯერი თქვენზეა, რთველი თქვენთან მალე მთელი ძალით გაჩაღდება. ოღონდ გვაქვს გადამეტებით შეასრულებთ ყურძნის დამზადების ვალდებულებას და ამით ხაპატიო წვლილს შეიტანთ საქართველოს მევენახეთა მიერ ნაკისრი ვალდებულების შესრულების საქმეში. საამაყო მაჩვენებლებით შეეგებოთ მშობლიური კომუნისტური პარტიის XXV ყრილობას.

რთველი დავამთავროთ დროულად, რაც შეიძლება შემჭიდროებულ ვადებში, უდანაკარგოდ! — ასეთია ხალხიანი ამოცანა. გისურვებთ ხვავიან რთველს, ნაკისრი ვალდებულებათა პირნათლად შესრულებას!

მევენახეთა გადაძახილი

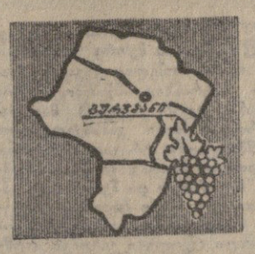

გურჯაანელ მევენახეთა წერილი ზესტაფონელ თანამოსაძმეებს

ჯერი თქვენზეა, ძვირფასო ზესტაფონელო მეგობრებო!

ჩვენო ძვირფასო ზესტაფონელო მევენახეებო!

საქართველოს ზვრებში ახლა ოქროს რთველია, მევენახეთა მთელი წლის ნაამაგარი მარნებში იწურება, ხარობს მეზვრის გული. მაგრამ ეს ხიბარული, ეს ბარაქა თავისით როდი მოხულა. კარგად არის ცნობილი, რომ წლეულს აღმოსავლეთ საქართველოში, განსაკუთრებით კი კახეთის რაიონებში, ვენახები გაზაფხულზე სეტყვამ საკმაოდ დააზიანა. მერე კი, როცა ხანგრძლივი, მკაცრი გვალვა დაიწყო, ჩვენმა მევენახეებმა თავდადებული შრომით, რესპუბლიკის პარტიული, ხაბჭოთა და ხამეურნეო ორგანოების დიდი ზრუნვითა და უშუალო დახმარებით გადაარჩინეს წლის მოსავალი. მევენახეებმა ნამდვილი გმირობა გამოიჩინეს, პაპანაქება სიცხის დროს ვაზს რწყავდნენ, მიწას აფხვიერებდნენ, რომ ნაადგს ტენი შეენარჩუნებინა.

გვალვასთან ბრძოლაში ხაქმიანი დახმარება თქვენც გაგიწევიეთ, როგორც გულითადმა მეგობრებმა, ახლობლებმა, რისთვისაც დიდი მადლობელი ვართ.

ვაზის დიდმა სიყვარულმა, მისდამი განსაკუთრებულმა ზრუნვამ ყოველგვარი სიძნელეები დაგვაძლევინა და თითქმის შეუძლებელი შევძელით, ვგალვა დავამარცხეთ. ამის შემდეგ მთავარი ხაზრუნავი რთველის ორგანიზებულად, მოკლე დროში და უდანაკარგოდ ჩატარება იყო.

კარს მომდგარი წლის მოსავლის დახასიათებლად მთელი ჩვენი რაიონი ფეხზე დადგა, რომ ოტყვიან ქუდზე კაცი გამოვიდა, რათა რთველი მოკლე დროში დაგვემთავრებინა და ყურძენი უკლებლივ მიგვეტანა ხახელმწიფოს მარანში. ამ საქმეში დიდი წვლილი შეიტანეს ახალგაზრდებმა, უფროსკლასელმა მოსწავლეებმა.

რთველის ორგანიზებულად ჩატარებისათვის ფართოდ გაიშალა სოციალისტური შეჯიბრება, კოლმეურნეობა — კოლმეურნეობას, ბრიგადა — ბრიგადას, მევენახე — მევენახეს ეჯიბრება. ყველას ერთსულოვანი გადაწყვეტილებაა ნაცვლად 70.000 ტონისა ხახელმწიფოს მივიღოთ 80.000 ტონა ყურძენი. შეჯიბრებაში გამარჯვებულთათვის დაწესდა გარდამავალი დროშება, ვიმპელები, ფასიანი ხაჩუქრები, აგრეთვე სხვა წამახალისებელი ღონისძიებანი.

ყოველივე ამან კარგი ნაყოფი გამოიღო, ყურძნის დამზადების გეგმა დიდი გადამეტებით შესრულდა, ნაცვლად 70.000 ტონისა ხახელმწიფოს მარანში მიტანილია 77.310 ტონა ყურძენი. აქედან 55.758 ხაზოგადოებრივმა მეურნეობებმა ჩაბარეს, დანარჩენი კი ხაკარმიდამო ვენახებიდან დამზადდა.

ხოფელ შრომის ხაბჭოთა მეურნეობამ ნაცვლად 6.500 ტონისა ხახელმწიფოს 7.180 ტონა ყურძენი მიჰყიდა, ჩუმლაყის კოლმეურნეობამ ნაცვლად 4.340 ტონისა — 6.215 ტონა, გურჯაანის ხაბჭოთა მეურნეობამ ნაცვლად 5.500 ტონისა — 5.723 ტონა, ველისციხის კოლმეურნეობამ ნაცვლად 3.970 ტონისა — 5.350 ტონა, კარდენახის ხაბჭოთა მეურნეობამ ნაცვლად 3.700 ტონისა — 4.086 ტონა, არაშენდის კოლმეურნეობამ ნაცვლად 1.100 ტონისა — 2.160 ტონა და სხვ.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს რაიონის მოსახლეობის პატრიოტული თაოსნობა, რომლებმაც ხაკარმიდამო ვენახებში მოკრეფილი ყურძენი თითქმის მთლიანად ხახელმწიფოს მიჰყიდეს. არც ხახელმწიფო დარჩენილა ვალში — წლევანდელ მაღალშაქრიან ყურძენში, ანაზღაურების ხახით, დიდძალ თანხებს აძლევენ მშრომელებს. გურჯაანის მეურნეობის მუშამ ნ. ქეტიაშვილმა ხახელმწიფოს 7 ტონა და 745 კილოგრამი ყურძენი მიჰყიდა, მისმა თანახოფელელმა შ. ბიბილაშვილმა — 10 ტონა და 761 კილოგრამი, ველისციხის პროფტექნიკუმის ოსტატმა ე. აგულაშვილმა — 9 ტონა და 200 კილოგრამი, ქანდრელმა კოლმეურნემ დ. ნაცვლიშვილმა — 11 ტონა, გურჯაანელმა ხ. ქაჩლიშვილმა — 8 ტონა და 380 კილოგრამი. ასეთი პატრიოტი მშრომელი რაიონში მეტია, მათ ჯერ-ჯერობით 21.637 ტონა ყურძენი მიჰყიდეს ხახელმწიფოს.

რაიონში რთველი დასასრულს უახლოვდება, მალე ვალდებულებასაც შეასრულებთ, ხახელმწიფოს მივუყიდით არა ნაკლებ 80.000 ტონა ყურძენს.

ჩვენი წარმატება რესპუბლიკის მევენახეთა ვალდებულების შესრულების საქმეში დიდმნიშვნელოვანია, მაგრამ ყველა რაიონმა თავისი პატრიოტული ვალი პირნათლად თუ არ მოიხადა, მაშინ რესპუბლიკაში 425 ათასი ტონა ყურძნის დამზადება ხათუო იქნება.

ჩვენო ზესტაფონელო თანამოსაძმეო! თქვენს რაიონს, ისე როგორც ჩვენსას, რესპუბლიკაში ყურძნის დამზადების გეგმის შესრულების საქმეში ერთ-ერთი წამყვანი ადგილი უჭირავს. ახლა, სწორედ ახლა წყდება ყურძნის დამზადების გეგმის შესრულების ბედი. ჯერი თქვენზეა, რთველი თქვენთან მალე მთელი ძალით გაჩაღდება. ოღონდ გვაქვს გადამეტებით შეასრულებთ ყურძნის დამზადების ვალდებულებას და ამით ხაპატიო წვლილს შეიტანთ საქართველოს მევენახეთა მიერ ნაკისრი ვალდებულების შესრულების საქმეში. საამაყო მაჩვენებლებით შეეგებოთ მშობლიური კომუნისტური პარტიის XXV ყრილობას.

რთველი დავამთავროთ დროულად, რაც შეიძლება შემჭიდროებულ ვადებში, უდანაკარგოდ! — ასეთია ხალხიანი ამოცანა. გისურვებთ ხვავიან რთველს, ნაკისრი ვალდებულებათა პირნათლად შესრულებას!

გურჯაანის რაიონის აქტივის დავალებით:

შ. ეცადაშვილი — საქართველოს კპ გურჯაანის რაიკომის პირველი მდივანი, რ. ნასარიძე — რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარე, შ. ბერიკელაშვილი — სოფლის მეურნეობის სამმართველოს უფროსი, ბ. მარხაშვილი — კომკავშირის რაიკომის პირველი მდივანი, ვ. უტიაშვილი — ნუმლაყის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე, შ. ყამბარაშვილი — არაშენდის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე, ზ. მანიფაშვილი — ჭანდრის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე, ვ. ჩიკურაშვილი — ველისციხის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე, ე. მამათელაშვილი — შრომის საბჭოთა მეურნეობის დირექტორი, ბ. უტიაშვილი — გურჯაანის საბჭოთა მეურნეობის დირექტორი, ვ. ბეკვეკერიშვილი — სოციალისტური შრომის გმირი, ე. მამათელაშვილი, ო. კაბაბერი, ვ. ფარჩილაშვილი — მეეენახე ბრიგადირები, ნ. ჟიტიაშვილი, დ. ნაცვლიშვილი — მევენახეები.

ზვრების გარაქით სამშობლო გავახაროთ!

სულ რამდენი მოიკრიფა

(19 სექტემბრისათვის)

რაიონები	ვალდებულება (ტონებით)	მოკრეფილია (ტონებით)
გურჯაანი	80.000	77.310
თელავი	45.000	38.637
ყვარელი	29.000	21.806
სიღნაღი	24.485	29.273
ახმეტა	23.000	17.233
საგარეჯო	20.000	9.179
წითელწყაროო	19.000	14.665
ლაგოდეხი	5.500	5.259
მარნეული	15.860	8.773
გარდაბანი	9.200	3.300
მცხეთა	10.000	2.143
გოლნისი	8.725	2.772
ზესტაფონი	26.850	178
თერჯოლა	18.100	168
მაიაკოვსკი	14.300	347
საჩხერე	5.450	566
ორჯონიკიძე	5.350	169
სულ მოკრეფილია		232.350

დადგა ყურძნის კრეფის გადამწყვეტი პერიოდი. კახეთის რაიონების საზოგადოებრივ მეურნეობებში ყურძნის კრეფა დასასრულს უახლოვდება. ახლა საკარმიდამო ნაკვეთებზე მოკრეფილი ყურძენი ჩქარი ტემპით გარდება ხახელმწიფოს. სულ მალე რთველი ქართლისა და დასავლეთ საქართველოს რაიონებში გაჩაღდება.

გამოცდილება ვვიჩვენებს, რომ რაც უფრო ხანმოკლეა რთველი, მით უფრო მეტია გამოსავლიანობა.

საკარმიდამო ვენახებიდან

სიღნაღის რაიონის მევენახეებმა დიდი გადამეტებით შეასრულეს ახალგაზრდა ვენახების ყურძნის მოყიდვის ვალდებულება. ამ საქმეში სპეციალური წვლილი შეიტანა მოსახლეობამ, მათ საკარმიდამო ვენახებში მოკრეფილი ყურძნის დიდი ნაწილი ხახელმწიფოს მიჰყიდეს.

ვეკერცლმა მევენახემ ი. დემეტრაშვილმა ხახელმწიფოს მიჰყიდა 13 ტონა და 180 კილოგრამი ყურძენი და მიიღო 6.500 მანეთი. ხაქორელმა ბ. ხუხიტაშვილმა — 10 ტონა და 400 კილოგრამი და მიიღო 5.200 მანეთი. ინაგელმა გ. დარბაზოშვილმა — 10 ტონა, მას ერგო 5.000 მანეთი. ძველანაგელმა ნ. ჭალიაშვილმა — 9 ტონა და 600 კილოგრამი და ერგო 4.900 მანეთი. მისმა თანასოფელელმა ი. კანდელაკიშვილმა — 9 ტონა და 500 კილოგრამი და მიიღო 4.800 მანეთი. ჭუკაანელმა ფ. ნარინდოშვილმა — 9 ტონა და ერგო 4.400 მანეთი.

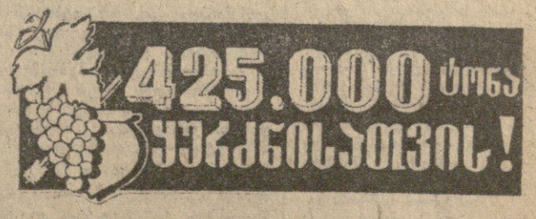

საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის XVIII პლენუმის გადაწყვეტილებანი — ცხოვრებაში!

პირუტყვს — სანიმუშო მოვლა!

კლენუმის მონაწილე დაბრუნდა კოლმეურნეობაში

კასპის რაიონის სოფელ ქვემო ჭალის კოლმეურნეობის აქტივმა იხილა მეცხოველეობის შემდგომი განვითარების საკითხები

როცა პლენუმზე საქართველოში მეცხოველეობის განვითარების მეოთხე პრობლემას, — პირუტყვის ვეტერინარული მომსახურების საკითხებს შეეხნენ, მწარე მოგონებებს თავი ვერ დავიცარეთ. თვალწინ მედგა ბრუცელოზმა როგორ ამსხვერპლა ჩვენი კოლმეურნეობის 500 სული პირუტყვი, მათ შორის 300 ძროხა.

ეს ინფექციური დაავადება კასპის რაიონში კარგა ხანია გავრცელდა. მთელი რიგი ღონისძიებები გავატარეთ, რომ ჩვენი კოლმეურნეობის პირუტყვი ინფექციისგან იზოლირებული ყოფილიყო, მაგრამ შეზობელი კოლმეურნეობებიდან ბრუცელოზი მაინც გავრცელდა. ეფიქრობთ ეს დაავადება საერთო საძოვრებიდან შემოიტანა.

რა თქმა უნდა, გულხელი არ დაგვიკრეფია, ბრუცელოზის წინააღმდეგ სასწრაფო ზომები მივიღეთ. მოვახდინეთ აცრები „შტამი-82“-ით, ჩავატარეთ ყველა სახის პროფილაქტიკური ღონისძიება, რითაც კოლმეურნეობის პირუტყვის თითქმის 80 პროცენტი შეინარჩუნეთ. იმავამად ყოველივეს ერად ვახდენთ პირუტყვის სისლის შემოწმებას და 900-1.000 სული პირუტყვიდან ბრუცელოზით დაავადების 2-3 შემთხვევას მაინც ვხედავთ. ბრუცელოზის წინააღმდეგ ბრძოლას ერთი წუთითაც არ ვწყვეტთ, რომ ეს სიბრძნე დავავადება საბოლოოდ დავამარცხოთ. ამის პირველი წინაპირობა ფერმებში სანიტარულ-ჰიგიენური პირობების მტკიცედ დაცვაა.

კოლმეურნეობის გამგეობისა და ვეტერინარიული სამსახურის ენერგიული მუშაობის შედეგად კოლმეურნეობის სხვა სახის პირუტყვს დაავადებები არ გაჩენია. მეცხრე ხუთწლეულში ღორი გვყავდა 600 სული ნაცვლად 340 სულისა. ცხვარი კი 3.100 სული ნაცვლად 1.500 სულისა.

პლენუმმა მეცხოველეობის შემდგომი განვითარებისათვის პირველ პრობლემად საკვების დაგროვების საკითხი დააყენა. ამ მიმართებით წელს ცუდად როდი ვიშუშავეთ. უკვე დავზვინეთ და ფერმებში მივიტანეთ 1.900 ტონის ნაცვლად 2.355 ტონა უხეში საკვები, მათ შორის 700 ტონა თივა, 355 ტონა სენაჟი. წინასწარი გაანგარიშებით სილოსი დამზადდება 700 ტონის ნაცვლად 800 ტონა. საკვები ძირხვენები კი 300 ტონის ნაცვლად 500 ტონა.

პლენუმიდან დაბრუნებისთანავე მოვიწვიეთ ქვემო ჭალის კოლმეურნეობის აქტივის კრება. პრესის საშუალებით მთელი რიგი ამხანაგები უკვე გასცნობოდნენ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის XVIII პლენუმის ისტორიულ დოკუმენტებს. აქტივის წევრების ცალცალკე უკვე შეშუშავებული ჰქონდათ კოლმეურნეობის მეცხოველეობის შემდგომი განვითარებისათვის ცალკეული წინადადებანი და მოსაზრებანი.

აქტივის კრებაზე უპირველესად ვიმსჯელეთ ბრუცელოზისგან მიყენებული ზარალის ანაზღაურების საკითხებზე. გადავწყვიტეთ 300 სული ძროხა წლის ბოლოსთვის აღვადგინოთ კოლმეურნეობაში არსებული დეკეულების ხარჯზე, რომლებიც სიკმარისი რაოდენობით გვყავს.

აქტივზე მწველავებმა ს. გაროზაშვილმა, ა. სუხაშვილმა და ვეტექმმა გ. მუხიგულაშვილმა გულისტკივნეთ აღნიშნეს, რომ ფონდების უქონლობის გამო წელსაც ვერ აშენდა პირუტყვის საკვების მოსამზადებელი საამქრო. აქვე იმსჯელეს პირუტყვისათვის საკვები ბაზის შემდგომი განმტკიცების აუცილებლობის შესახებ, რაც ძირითადად ორი მოსავლის, სათიბი ფართობების განოყიერებისა და რწყვის ხარჯზე უნდა მოხდეს.

კრებაზე ზოოტექნიკოსმა ს. ბუდაღაშვილმა და მეღორეობის ფერმის გამგემ გ. პატარაკაციშვილმა თავიანთ გამოსვლებში ილაპარაკეს საღორეს და სახბორეში ბუნებრივი ბაზის გაყვანის თაობაზე. დაასაბუთეს, რომ პირუტყვის სიდგომის გათბობა აუცილებელია და არც გაკეთებია ძნელი, რადგან ამისათვის უკვე არსებობს სათანადო პროექტები და სოფელი დღიხანია მთლიანად გაზიფიცირებულია.

აქტივის კრებამ დამთავრების შემდეგ კოლმეურნეობის გამგეობის წევრებმა გადავწყვიტეთ, უახლოეს დღეებში მოვიწვიოთ კოლმეურნეობის საერთო კრება, სადაც შევიმუშავებთ, პლენუმის გადაწყვეტილებების მიხედვით როგორ მოვაწყოთ საქმე, რომ გავზარდოთ პირუტყვის სულადობა, გავაუმჯობესოთ ჯიშთა შემადგენლობა, ვეტერინარული მომსახურება, მეცხოველეობაში მექანიზაციის დანერგვის სამუშაოები და სხვა ღონისძიებები.

ა. ბუდაღაშვილი,
კასპის რაიონის სოფელ ქვემო ჭალის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე.

მეცხოველეობას — მთელი გულისყური!

დავამზადოთ მეტი საკვები, უზრუნველყოთ პირუტყვის ნორმალური გამოზამთრება

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული სტატისტიკური სამმართველოს ცნობით რესპუბლიკის კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში 15 სექტემბრისათვის დამზადებული იყო სულ უხეში საკვები გვების 90 პროცენტი, თივა — 83 პროცენტი, სენაჟი — 93 პროცენტი, ხეხილი — 53 პროცენტი, მუხა სილოსი — 34 პროცენტი.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის XVIII პლენუმზე მთელი სიმწვავით იყო ლაპარაკი საზოგადოებრივი მეცხოველეობის განვითარების, დარგის ჩამორჩენის დაძლევის გზებზე. ამასთან უპირველესი როლი დეთმო მტკიცე საკვები ბაზის შექმნას, ეერომლისოდაც წარმოუდგენელია მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოების გადიდება. საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის მასალებს, პლენუმის მონაწილეთა მიერ გამოთქმულ წინადადებებსა და რეკომენდაციებს ფართოდ განიხილავენ კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში. პარტიული, საბჭოთა, სასოფლო-სამეურნეო ორგანოები ხელმძღვანელობენ ამ საქმეში.

ამ მიმართებით ბევრ ადგილას ეფექტიანად ტარდება ინფორმაციები, ინსტრუქციები, ინფორმაციები, ინსტრუქციები, ინფორმაციები, ინსტრუქციები,

ჟურნალისტიკა დღეს

გენერალური კონკურსის ნერვი

რეკომენდებულია დღის წესრიგი

120-მდე საკითხი

ნიუ-იორკი, (საკუთარი). გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურმა ასამბლეამ 30-ე სესიის გენერალურმა კომიტეტმა დაამტკიცა სესიის დღის წესრიგის გენერალური ასამბლეა. კომიტეტმა ზენერალურ ასამბლეას ურჩია დამამტკიცოს 120-მდე საკითხი, ერთსულოვნად მოიწონეს დღის წესრიგის პუნქტი, რომელიც საბჭოთა კავშირმა წამოაყენა „ატომური იარაღის გავრცელების სრული და საყოველთაო აკრძალვის შესახებ ხელშეკრულების დადების თაობაზე.

მარტო ჩინეთის წარმომადგენელმა სცადა გაფლეშრა ამ წინადადების წინააღმდეგ, რომელიც შეუსაბამება დაძაბულობის შენელების შემდგომი განვითარებისა და გაღრმავების და მშვიდობის განმტკიცების ინტერესებს.

სესიის დღის წესრიგის მთავარი საკითხები დაკავშირებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ამოცანებთან მშვიდობისა და საერთაშორისო უშიშროების განმტკიცებისა და ეკონომიკურ ურთიერთობათა ტრანსფორმაციის, ეროვნული ბუნებრივი გარემოსა და ჰავაზე ზეგავლენის აკრძალვის, მსოფლიოს სხვადასხვა რაიონში უკტრომ ზონების შექმნის.

დღის წესრიგში შეტანილია ისეთი აქტუალური საკითხები, როგორიცაა ახლო აღმოსავლეთის მდგომარეობა და ამ რაიონში ყოველისმომცველი მშვიდობიანი მოწესრიგების გზების ძიება, კვიპროსის პრობლემა, რეკომენდებულია აგრეთვე დღის წესრიგში შეიტანონ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის „ეკონომიკურ მდგომარეობა, უწინარეს ყოვლისა, ახასიათებს უკანასკნელი წლის მანძილზე მკვეთრად გაზრდილი უმუშევრობა, ბიუჯეტის მრავალმილიარდიანი დეფიციტი, ფასების და ინფლაციის ზრდა.

19 სექტემბერი

ამბები • ფაქტები

საკადესი და უცხოეთის პრესის საგანგებო ოფიციალური

სკკ-ს XXV ყრილობა

ტელეტაიპის ლენტიდან

● **ამანი**

ქალაქ ჯერაშში, რომელიც იორდანიის ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი ისტორიული ადგილია, არქეოლოგებმა ახალი აღმოჩენები მოახდინეს. ამანის უნივერსიტეტის მეცნიერთა ჯგუფმა არტეფიდას გრანდიოზული კარიბჭის გარშემო გათხრების დროს აღმოაჩინა ძველი ნაგებობანი, რომლებიც რომაულ და ბიზანტიურ პერიოდებს განეკუთვნება. მეცნიერთა წინაზე წარმოდგა ძველი ქუჩები კარგად შენახული ფილასადენი ქსელით, მოკირწყლული გზების ცალკეული მონაკვეთებზე ჩანს რომაელთა ოთხთვალების კვალი.

● **ვაშინგტონი**

ქალაქში ნეგროებსა და ვანდალიზმი მოიდო ამერიკის სკოლებს. სენატის ბავშვთა დამნაშავეობის საკითხთა ქვეკომისიის მონაცემებით, 1970 წლიდან 1973 წლამდე სკოლებში მკვლელობათა რიცხვი გაიზარდა 18,5 პროცენტით, გაუპატიურებისა — 40,1 პროცენტით, ძალადობისა — 36,7 პროცენტით, მოსწავლეებზე თავდასხმისა — 85,3 პროცენტით, მასწავლებლებზე თავდასხმისა — 77 პროცენტით, narკოტიკებისა და სპირტიანი სასმელების გამოყენებისა — 37,5 პროცენტით.

● **ადის-აბება**

ეთიოპიის მთავრობა დიდ ყურადღებას უთმობს შიმშილისა და ავადმყოფობათა წინააღმდეგ ბრძოლას, ეფექტიანად ებრძვება გვალვისგან დაზარალებულ მოსახლეობას, მიმდინარეობს მიწათმფლობელობის ძველი ფეოდალური სისტემის ლიკვიდაცია. მიწა, რომელიც ამ ოცდა ხნის წინათ მთლიანად ყოფილი იმპერატორის ოჯახს, ეკლესიასა და მემამულეებს ეკუთვნოდათ, ახლა გადაეცა იმათ, ვინც მას ამუშავებს.

● **ნიუ-იორკი**

კალიფორნიის შტატის ქალაქ დენვერის დასავლეთ გარეუბანში აღმოაჩინეს ნამარხი მამონტის ნაშთები. როგორც მეცნიერებმა განაცხადეს, სამშენებლო მოედანზე ნაპოვნი მამონტის თავის ქალა, უზარმაზარი ეშვების ნამტვრევები და ხერხემლის ნაწილი დაახლოებით 90 ათასი წლისაა.

● **ჯაკარტა**

კონსერვატიული ოპოზიციის, უწინარეს ყოვლისა მემარჯვენე მუსულმანური ძალების წინააღმდეგობის მიუხედავად ინდონეზიის მთავრობამ კვლავ დაადასტურა თავისი განზრახვა, რომ 1977 წელს მომავალ საყოველთაო არჩევნებში მონაწილეობისათვის დაუშვას ზოგიერთი კატეგორიის უოფილი პოლიტპატიმრები.

ᲛᲝᲙᲚᲔᲓ

ᲥᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲢᲠᲐᲓᲘᲪᲘᲔᲑᲘ

ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘ ᲥᲝᲠᲬᲘᲜᲓᲔᲑᲐ

რამდენიმე წლის წინათ ორმა ფრანგმა ეთნოგრაფმა, ცოლ-ქმარმა თეოდორ და ბრიჟიტ კარტიეებმა გადაწყვიტეს შეეხსწავლათ ჩვენი პლანეტის სხვადასხვა ხალხის საქორწინო ჩვეულებანი „ცდის გზით“. კარტიეებმა შემოიარეს მრავალი ქვეყანა და ბევრ მათგანში კანონიერად დაქორწინდნენ ადგილობრივივ. (ბალიელი, ეთვალესი, ოთელი და ა. შ. ჩვეულებების თანახმად. სხვანაირად ეს რაღა ეთნოგრაფები იქნებოდნენ! (ქორწილები კი იმ რაიონებში, სადაც დაკვირვებული ცოლ-ქმარი კარტიეები არ ყოფილან, ჩვენ სხვა წყაროებით აღვწერეთ).

ყველაზე მარტივი მათი ქორწილი გადაიხადეს კუნძულ კალიმანტანზე, პუნანთა — მონადირეთა და მკრეფელთა ტომში. მას შემდეგ, რაც ცოლ-ქმარი ეთნოგრაფები დიდხანს უსინდნენ, თუ რის გაკეთებას აპირებდნენ და რისთვის, მოხუცმა პუნანმა, ტომში ყველაზე პატივცემულმა, კითხა:

— შენ გინდა ეს ქალი ცოლად შეირთო?

— დიახ, — უპასუხა თეოდორმა.

— და ეგ თანახმაა? — კითხა პატივცემულმა პუნანმა.

— თანახმაა.

— მაშ იცხოვრეთ ერთად, — უპასუხა პატივცემულმა პუნანმა, და ცერემონია ამით დამთავრდა.

მაგრამ დედამიწის სხვა ნაწილებში ქორწილები გაცილებით უფრო რთული იყო.

ᲘᲜᲓᲝᲔᲗᲘ, ᲑᲔᲭᲔᲓᲘ ᲬᲧᲐᲚᲥᲕᲔᲨ

შუნნეგრაფებს ბედმა გაუღიმათ. მათს ქორწილზე პატრონატი იკისრა ჯაიპურის მაჰარაჯამ (მაჰარაჯა, რა თქმა უნდა ყოფილა, მაგრამ დედამეე საკმაოდ დიდ სიმდიდრეს ფლობს). უწინარეს ყოველისა უნდა მოეგოთ ღმერთი განეშა, კეთილ განწყობილებაზე მფარველის გული. განეშა „ესწრება“ ყველგან, სადაც (თანამედროვეგ ენით რომ ვთქვათ) პაბლიციტი უნდა იყოს. შესაუღლებლებმა ღმერთს ბრინჯი, შაქარი, ქოქოსის კალები მიართვეს და წყალი გადაგლეს მის ქანდაკებას. ამის შემდეგ ისინი სხვადასხვა საოჯახებში გაიყვანეს, რომ დაესვენათ და მორალურად მიმზადებულიყვნენ თავიანთი ცხოვრების მომავალი დიდმნიშვნელოვანი ნაბიჯისათვის.

მეორე დღეს საცოლე ეზომავდა საქორწილო ტანისამოსს. ბრიჟიტმა ეს ტანისამოსი „სანათხოვრად“ მიიღო მაჰარაჯას დისაგან. სადღესასწაულო კოსტიუმი 15 კილოგრამს იწონიდა (ასე რომ მაზომვის წინ დასვენება სულაც არ იყო ზედმეტი). ქორწილის წინ უკანასკნელი დღის საღამოს საპატარძლო მონაწილეობას ღებულობს „ჩეპნდის“ წესჩვეულებაში; მის ბელტსა და ფეხებზე რთულ ორნამენტს ხატავენ.

„მკვნდის“ შემდეგ მაშინვე დადგა ჯერი მომდევნო წესჩვეულებისა, რომელიც, შესაძლოა, ყველაზე ძველი იყოს: ეს არის ხელის გულების შეღებვა. ბრიჟიტს ხელის გულებზე წაუსვეს ღია ყვითელი ფხვნილი, შემდეგ კი მეჩიდროდ დაეჭირეთნეს საქორწილო ფატაზე. დარჩა ორი მკაფიო ყვითელი კვალი — ორი გამოლილი ხელი. საქმრო შეადარეს ამ ანაბეჭდებს საცოლის ხელებს, რათა დარწმუნდეს, რომ უკანასკნელ მომენტში სხვა ქალიშვილი არ შეტაეუეს (ეს წესჩვეულება გაჩნდა იმაზე რამდენიმე ათასი წლით ადრე, რაც პირველ საპოლიციო უბანში თითების პირველი ანაბეჭდები გადაიღეს! არა, ნამდვილად ყველა გენიალური გამოგონება არაერთხელ არის მოფიქრებული!)

საქმრო (მოსიე თეოდორ კარტიე, ანთროპოლოგიის დოქტორი) თავის არჩეულთან სპილოზე ამზედრებული მივიდა, მდიდარი ამალის თანხლებით. არჩეული (მაგისტრი ბრიჟიტ კარტიე) ელოდა მას სასახლის ყველაზე ზევი ივანაზე. მას გარს ეხვიეენენ ქალიშვილები, რომლებიც მეროდნენ სავდიან სიმღერებს, უწურნელებნენ მოწონების სიტყვებს, კოცნიდნენ, ხელებსა და ყელზე სცხებდნენ სუნამოს და სურნელოვან ზეთებს.

საქმრო (ეს რომ ნამდვილი ინდოელი საქმრო ყოფილიყო) თავის საცოლეს ამ მოგენტამდე არც ერთხელ არ შეხვედრია. ოვით საქმროს შიგნით კი ვერავინ ვერ გაეგებოდა. მომავალი დიდამთელი, კისერზე შალს გადაკიდებს, მიხი ბოლოები ხელში უჭირავს, სახიძო მიეჯაჭეს სასლის ქალთა ნახევარში და მსოლოდ აქ შეეძლო საქმროს დაენახა თავისი არჩეული. თუმცაღა სიტყვა „დანახვა“ აქ სიტეკვა შესაფერი იყოს. საპატარძლო თავით ფეხთამდე გაეგეულია შავ საფარში. სასეს გამოეჭრნენ მხოლოდ დაქორწინების წესჩვეულების — ჰინდი ენაზე რომ ეთქვათ, „ჯაპუ-ჯაპაუს“ შემდეგ.

საქმროს და საპატარძლოს წინ დგამენ ვერცხლის ვეებერთელა ჭურჭელს, პირამდე წყლით ავსებულს. მის ფსკერზე დგას სანამნო ბეჭედი, წყლის ზედაპირი კი დაფარულია ლოტოსის ფურცლებით. შესაუღლებლები წყალში ხელებს ურევენ და ამნაირად თითებით პირველად ეხებიან ერთმანეთს, ბეჭედი ნაპოვნია!

ამ წუთიდან ბ. და თ. კარტიეები სრულიფლებიანნი ცოლ-ქმარი გახდნენ რაჯასტანში. მაგრამ თვით ქორწილი არ დამთავრებულა: იგი, რვა დღეღამეს გრძელდება და პირველ ღამეს ქმარს უფლება აქვს ბოიოს ცოლს ფეხზე, ცოლს კი შეუძლია ბოიოს მას ხელზე.

რვა დღეღამის შემდეგ დაიწყება მათი ერთად ცხოვრება...

ᲞᲐᲙᲘᲡᲢᲐᲜᲘ. ᲥᲝᲠᲬᲘᲚᲘ ᲰᲘᲛᲐᲚᲐᲔᲑᲨᲘ

კალაშები მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე ნაკლებად ცნობილი ხალხია. ცხოვრობენ ჰიმალაიების პაკისტანის ნაწილის სამ ხეობაში. კალაშების წარმოშობა საიდუმლოებით არის მოცული, თვითონ ისინი კი ამტკიცებენ, რომ მათი წინაპრები იყვნენ დეზერტირები ალექსანდრე მაკედონელის არმიიდან. ალექსანდრე აქ იყო 325 წელს ჩვენს წელთაღრიცხვამდე, და მას შემდეგ არავის უმეალოდ არ ემეშაბრეა ამ ხალხის წარმოშობის საკითხზე. ყოველ შემთხვევაში კალაშები მუსლიმანები არ არიან, ხოლო მათი რელიგია დაკავშირებულია ბევრ ილუმენ წესჩვეულებასთან, რომლებშიც მთავარ როლს ასრულებს სასხლი. სასხლი, კალაშების წარმოდგენით, ყოველივე არსებულის საწყისია, ხიცოცხლის საწყისის მატარებელია. კალაშების ერთადერთი ქონება (ერთადერთი ფასეული ქონება) თხეა. თხები აძლევენ კალაშებს ყველაფერს: რძეს, ხორცს, მატყლს, ტყავებს. წელიწადში ერთს თვის ალაშები ბინავრობენ სათოიან ადგილებში, ცხადია, ეძებელსა, რათა ფარეშა ფარეშ ეფეთ ბალ. ეს ადგილები ეკუთვნის ალაშებს, ეს ადგილები ეკუთვნის ალაშებს, ეს ადგილები ეკუთვნის ალაშებს,

მეგობრობის ციხარტყელა

მრავალი თვეა დამთავრდა საბჭოთა ლიტერატურის დღეები ჩვენს რესპუბლიკაში. დარწმუნებული ვარ, ეს დღეები მრავალ უძილო ღამეებს გაათენებინებს, მრავალ ალისფერ ციხარებს შეახვევინებს ალბათ დღეადის მონაწილე მწერლებს თავიანთ ხაფერ მაგიდებთან... ალბათ ჩვენი მრავალეროვანი ქვეყნის ხხვადასხვა ენაზე შეიქმნება ახალი ლექსები და სიმღერები, ახალი მოთხრობები და ნარკვევები, ახალი ნაწარმოებები, შთაგონებული ქართული ბარაქიანი მიწისა და კრიალა ზეცის მადლით, რომლის გუმბანოს ქვეშ შეიდათუალზე მეტი ეროვნების მრავალთასიანი არმია ძმურად და მეგობრულად აწევა იცოცრების ჭაკანს.

ახლო წარსულში ზოგ-ზოგის წარმოდგენით „უზრუნველ და რომანტიკულ“ საქართველოში ჩვენმა ხტუმრებმა ისეოლეს მიდლის ნამდვილი, ჭეშმარიტი მზარე: ოცდათვრამეტასან სიცხეში თაკარა მზის ქვეშ, თუ რა ჯაფით, მაგრამ რა გულმოდგინეებით კრეფდნენ ჩაის წელში მოხრილ, ჩალისქუდებიან ასულებთან ერთად ხნიერი ქალებიც. ჯადარარებულ ლუმელებთან და ბრძმედთან მდგარნი, ოფლშეუმრობელნი, გამურულნი, მაგრამ ხალისიანი თბილისელი და ქუთაისელი შუმები ძმური სიყვარულით უშვიდენენ ძვირფას სტუმრებს თავიანთ კოერიან მარჯვენას.

ამ უბრალო. რიგით ადამიანთა ბეჯითი შრომა, მათი ნაწილავი სტუმრებმა საკუთარი თვალით იხილეს და ირწმუნეს, რომ სიტყვამოსწრეებული, სტუმართმოყვარე თბილელები და ქუთაურები, გამრჯენიც, შრომისმოყვარენიც არიან და ხუთწლიდის ბოლო აკორდის პირნათლად და უშიდოდ შესრულება, მთელი რესპუბლიკის მშრომელებთან ერთად, თვითეული მათგანის დერსებისა და კეთილის საქმეა.

ცოლო თბილისში, დეკადის უკანასკნელ დღის კიდევ ერთხელ საოცარი სიძლიერით აფეთრდა ხალხთა ძმობისა და მეგობრობის საზეიმო სიმფონია, კიდევ ერთხელ აღიარა მარადიული გაზაფხულის, სიკეთისა და ადამიანურობის ბედნიერების სახლში ამ რამდენიმე დღის წინ გაიმართა პოეზიის დიდი ინტერნაციონალური საღამო.

ტრიბუნაზე ერთმანეთს სცვლიდნენ მოსკოველი პოეტები ლუდმილა შიპახინა და ედუარდ ბაბაევი, არსენეულსკელი ანატოლი ლოგუშკინი, უკრაინელები სიმონ ბურდა და თევდორე გარინი, ბელორუსი ივანი კალესნიკი, ქართველი მორის ფოცხიშვილი, არაბი საჰიბ ჯამალი, სლოვაკები მათეი ანდრასი და მილოშ კრნო.

ამ საღამოზე სხვადასხვა ენაზე გაისმა ლექსები ხალხთა მეგობრობისა და ძმობის. მშვიდობის, სიყვარულის შესახებ. პოეტებმა წაიკითხეს თავიანთი ნაწარმოებები, თარგმანები. გაიმართა დიდი სჯა-ბაასი საბჭოთა და უცხოური პოეზიის თანამედროვე პრობლემებზე.

საღამოს დასასრულს მ. ფოცხიშვილმა სლოვაკ პროზაიკოსსა და პოეტს, საზოგადო მოღვაწეს მილოშ კრნოს გადასცა მისი მოთხრობების კრებული „ლილის ნიავი“, რომელიც გამომცემლობა „მერანმა“ გამოუშვა. მოთხრობები თარგმნა ლ. ზედგინიძემ. მილოშ კრნო ქართული ლიტერატურის პოპულარიზატორი და პროპაგანდისტია. სლოვაკი მკითხველები მალე წაიკითხავენ ნიკოლოზ ბარათაშვილისა და ვაჟა-ფშაველას ლექსებს, რომლებიც მან თარგმნა.

მ. ფოცხიშვილმა საღამოზე წაიკითხა მილოშ კრნოს ლექსები საქართველოსადმი მიძღვნილი ციკლიდან — „პარტიზანის დედა“, „ყაზბეგი“ და „ქართული სიმღერა“, რომლებიც ქართველმა პოეტმა თარგმნა.

(საკინფორმი).

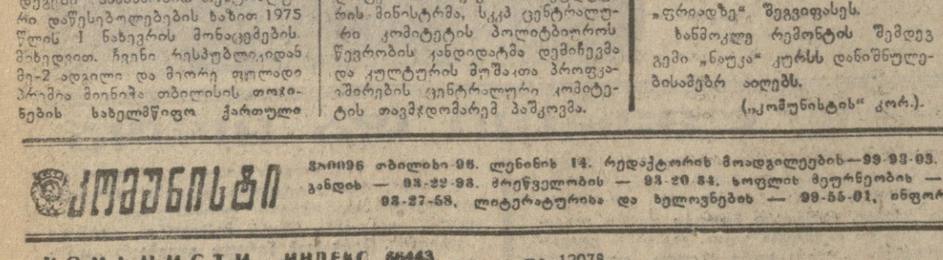

პოეზიის საღამო

ტრადიციად იქცა საბჭოთა და უცხოელი სტუმრების შეხვედრები ქართველ მკითხველებთან. გაგრაში, სსრ კავშირის ლიტფონდის მწერალთა შემოქმედების სახლში ამ რამდენიმე დღის წინ გაიმართა პოეზიის დიდი ინტერნაციონალური საღამო.

ტრიბუნაზე ერთმანეთს სცვლიდნენ მოსკოველი პოეტები ლუდმილა შიპახინა და ედუარდ ბაბაევი, არსენეულსკელი ანატოლი ლოგუშკინი, უკრაინელები სიმონ ბურდა და თევდორე გარინი, ბელორუსი ივანი კალესნიკი, ქართველი მორის ფოცხიშვილი, არაბი საჰიბ ჯამალი, სლოვაკები მათეი ანდრასი და მილოშ კრნო.

ამ საღამოზე სხვადასხვა ენაზე გაისმა ლექსები ხალხთა მეგობრობისა და ძმობის. მშვიდობის, სიყვარულის შესახებ. პოეტებმა წაიკითხეს თავიანთი ნაწარმოებები, თარგმანები. გაიმართა დიდი სჯა-ბაასი საბჭოთა და

„ნაუკა“ ფოთში

ფოთი. მორიგი რეისიდან დაბრუნდა სსრ კავშირის თევზის მრეწველობის სამინისტროს სისტემაში შემავალი სამეცნიეროსაკვლევი გემი „ნაუკა“, რომელიც ს. ორჯონიკიძის სახელობის ეემთშემკეთებელი ქარხნის ერთერთ მისადგომთან პროფილაქტიკურ რემონტს გაიელის.

— ჩვენმა ეკიპაჟმა, — თქვა გემის კაპიტანის პირველმა თანაშემწემ პ. ავრამენკომ, — წელიწადზე მეტი დაკაო შორეულ საზღვაო-საოკეანო გზებზე და ირანის სამეცნიერო ექსპედიციასთან ერთად ფართო მასშტაბ